

Regionálne centrum
■ sociálnej ekonomiky Bratislava

Ročná správa 2024 o rozvoji sociálnej ekonomiky v Bratislavskom kraji

www.employment.gov.sk | www.eurofondy.gov.sk | www.eurofondy.praca.gov.sk

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK	2
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	3
1. ČINNOSŤ REGIONÁLNYCH CENTIER SOCIÁLNEJ EKONOMIKY ZA ROK 2024 V BRATISLAVSKOM KRAJI	4
1.1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RCSE NR A RCSE TT	4
1.2. AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI RC SE.....	6
2. AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V DANOM KRAJI.....	7
2.1. POTENCIÁL PRE ROZVOJ EKOSYSTÉMU SOCIÁLNEHO PODNIKANIA V DANOM KRAJI.....	7
2.2. SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V DANOM KRAJI.....	11
3. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKoch V DANOM KRAJI.....	18

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

- BA – Bratislavský
- BB – Banskobystrický
- CHD – chránená dielňa
- CHP – chránené pracovisko
- CKJ – centrálna koordinačná jednotka
- DPH – daň z pridanej hodnoty
- FO – fyzické osoby (podnikatelia)
- KE – Košický
- MPSVaR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- NO – neziskové organizácie
- NP IPSP – národný projekt Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka
- NP ISE – národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky
- NR – Nitriansky
- NRO – najmenej rozvinutý okres
- OS – obchodné spoločnosti
- OZ – občianske združenia
- PO – Prešovský
- RC SE – regionálne centrum sociálnej ekonomiky
- RSP – registrované sociálne podniky
- SE – sociálna ekonomika
- SK – samosprávny kraj
- TN – Trenčiansky
- TT – Trnavský
- VUC – vyšší územný celok
- ZA - Žilinský
- ZD – základné dokumenty
- ZnO – znevýhodnené osoby
- ZrO – zraniteľné osoby
- ZP – zdravotné postihnutie

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tab. č. 1 Prehľad pracovníkov RC SE v roku 2024

Tab. č. 2 Prevádzkovo-technické zabezpečenie RC SE

Tab. č. 3 Zoznam RSP so zrušeným/vráteným štatútom RSP k 31.12.2024 a dôvody zrušenia/vrátenia štatútu (len za rok 2024, nie sumárne)

Tab. č. 4 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2024

Tab. č. 5 Prehľad zamestnancov v RSP v danom kraji podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2024

Tab. č. 6 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v danom kraji v roku 2024

Tab. č. 7 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v danom kraji v roku 2024

Tab. č. 8 Spolupráca RC SE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2024

Graf č. 1: Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2024

Graf č. 2: Počet RSP podľa druhu v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 3: Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 4: Vývoj počtu vzniknutých RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 5: Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji vzniknutých v roku 2024

Graf č. 6: Prehľad o počte zamestnancov RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 7: Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v danom kraji k 31.12.2024

1. ČINNOSŤ REGIONÁLNYCH CENTIER SOCIÁLNEJ EKONOMIKY ZA ROK 2024 V BRATISLAVSKOM KRAJI

Sociálne podnikanie je kľúčovou súčasťou európskej sociálnej ekonomiky a cieľov zameraných na podporu sociálnejšej Európy. Sociálne podnikanie je často označované za inovatívny spôsob podnikania, ktorého cieľom je eliminovať nezamestnanosť, chudobu, ekologické problémy, podporovať zamestnanosť sociálne znevýhodnených skupín a zraniteľných osôb. Sociálne podnikanie sa vo veľkej miere odvíja od vnútornej motivácie riešiť problémy a zmeniť nedostatky na príležitosti.

Regionálne centrum sociálnej ekonomiky RC SE v Nitre a Trnave poskytuje odborné a bezplatné poradenstvo pre sociálnych podnikateľov v Bratislavskom kraji.

Medzi hlavné úlohy patrí:

- Zvyšovanie povedomia o sociálnej ekonomike a sociálnom podnikaní
- Sprevádzanie žiadateľov v procese registrácie sociálneho podniku
- Poskytovanie podpory pre existujúce registrované sociálne podniky
- Komunikácia a spolupráca s relevantnými inštitúciami v regióne
- Sieťovanie sociálnych podnikov a ďalších aktérov v území

Dlhodobá vízia:

- Podpora udržateľného sociálneho podnikania – vytvárať stabilné podmienky pre rozvoj sociálnych podnikov, aby boli ekonomicky udržateľné a dlhodobo prínosné pre spoločnosť.
- Zvyšovanie zamestnanosti znevýhodnených skupín – podporovať sociálne podniky pri vytváraní pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných, osoby so zdravotným znevýhodnením a iné ohrozené skupiny.
- Rozvoj regionálnej ekonomiky – posilniť lokálne podnikanie s dôrazom na sociálnu zodpovednosť, ekologickú udržateľnosť a spoluprácu medzi subjektmi sociálnej ekonomiky.
- Šírenie povedomia a vzdelávania – zvyšovať informovanosť verejnosti o význame sociálneho podnikania a poskytovať odborné poradenstvo a vzdelávanie pre súčasných aj budúcich sociálnych podnikateľov.

Poslanie:

RC SE zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore a rozvoji sociálnej ekonomiky na regionálnej úrovni. Hlavnou úlohou je vytvárať priaznivé podmienky pre vznik a rozvoj sociálnych podnikov, zvyšovať informovanosť a poskytovať odbornú podporu podnikateľom a organizáciám v tomto sektore.

Ciele:

1. Podpora sociálnych podnikov – pomoc pri zakladaní a rozvoji sociálnych podnikov, poskytovanie konzultácií v oblasti legislatívy, financovania a riadenia.
2. Vzdelávanie – zvyšovanie povedomia o výhodách sociálnej ekonomiky a jej vplyve na spoločnosť.
3. Poskytovanie poradenských služieb v oblasti podnikateľských plánov a finančnej stability.
4. Spolupráca s verejnými inštitúciami, prepájanie sociálnych podnikov.

1.1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RCSE NR A RCSE TT

Regionálne centrum sociálnej ekonomiky v Trnave bolo zriadené dňa 1.6.2019.

Regionálne centrum sociálnej ekonomiky v Nitre bolo zriadené dňa 1.9. 2018.

RC SE v Nitre a v Trnave poskytujú poradenstvo a konzultácie pre subjekty z BSK. Sú súčasťou siete regionálnych centier sociálnej ekonomiky na Slovensku, ktoré fungujú pod Inštitútom sociálnej ekonomiky a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny v SR.

Link na web: [Sociálna ekonomika, sociálne podniky, rodinné podniky - MPSVR SR](#)

Tab. č. 1 Prehľad pracovníkov RC SE v roku 2024

Meno a priezvisko	Pracovná pozícia	Pracovný pomer	RCSE
Mgr. Barbora Štibraná	Odborný konzultant RC SE - špecialista	od 1.5.2024- trvá	NITRA
Ing. Zina Machničová, PhD.	Odborný konzultant RC SE	od 15.01.2024 - trvá	NITRA
Mgr. Miroslav Černay	Odborný konzultant RC SE	od 1.09.2018 - trvá	NITRA
Mgr. Silvia Hamerlíková	Odborný konzultant RC SE - špecialista	od 09/2020 - trvá	TRNAVA
Mgr. Ivana Holčeková	Odborný konzultant RC SE	od 08/2020 - trvá	TRNAVA
Mgr. Katarína Kužlíková	Odborný konzultant RC SE	od 02/2024 - trvá	TRNAVA

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

Tab. č. 2 Prevádzkovo-technické zabezpečenie RC SE NITRA

Adresa RCSE		
Ulica, číslo: Farská 7	PSČ: 949 01	Mesto: Nitra
Popis priestorov a dostupnosť:		
Regionálne centrum sa nachádza v centre mesta Nitra v budove Business & Residence na 1. poschodí. Budova je ľahko dostupná pešo, autom a hromadnou dopravou s možnosťou parkovania v okolí.		
Otváracie hodiny:		
PO: 8:00 - 15:00 UT: 8:00 - 15:00 STR: 8:00 - 17:00 ŠTV: 8:00 - 15:00 PIA: 8:00 - 14:00		

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

Tab. č. 3 Prevádzkovo-technické zabezpečenie RC SE TRNAVA

Adresa RCSE		
Ulica, číslo: Zavarská 11G	PŠČ: 917 01	Mesto: Trnava
Popis priestorov a dostupnosť:		
Regionálne centrum SE sa nachádza v administratívnej budove vedľa VÚJE, vchod do centra je zozadu budovy a nachádza sa na 1. poschodí. Je možné zaparkovať priamo pri budove. Bezbariérový prístup do budovy je zabezpečený výťahom, avšak je potrebné vopred kontaktovať pracovníkov RCSE Trnava.		
RC SE bolo pre klientov od júna 2024 nepretržite otvorené, v tomto období bola zabezpečená prítomnosť na pracovisku minimálne jedným pracovníkom RC SE TT počas otváracích hodín.		
Otváracie hodiny:		
PO: 8:00 - 15:00 UT: 8:00 - 15:00 STR: 8:00 - 17:00 ŠTV: 8:00 - 15:00 PIA: 8:00 - 14:00		

1.2. AKTIVITY A VÝSTUPY ČINNOSTI RC SE

V Bratislavskom kraji aktuálne nie je regionálne centrum sociálnej ekonomiky. Služby v oblasti podpory sociálneho podnikania v tomto regióne zabezpečuje Regionálne centrum sociálnej ekonomiky v Trnave a Nitre.

Z uvedeného dôvodu nie je možné samostatne vyčíslit' všetky ukazovatele vzťahujúce sa výlučne na RC SE Bratislava. Relevantné údaje sú zahrnuté v čiastkovej forme v ročných správach RC SE Trnava a RC SE Nitra, podľa druhu poskytovanej podpory.

2 AKTUÁLNA SITUÁCIA A POTENCIÁL PRE ROZVOJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY V DANOM KRAJI

2.1. POTENCIÁL PRE ROZVOJ EKOSYSTÉMU SOCIÁLNEHO PODNIKANIA V DANOM KRAJI

Strategické dokumenty a programy s dopadom na sociálnu ekonomiku v danom kraji

Bratislavský samosprávny kraj sa nachádza v západnej a juhozápadnej časti SR, zaberá územie 2052,6 km² a svojou rozlohou je najmenším krajom Slovenskej republiky. Bratislavský kraj je najvýkonnejší región v ekonomike Slovenskej republiky.

Strategické dokumenty s dopadom na sociálnu ekonomiku v BSK

PHRSR BSK určuje strategické ciele rozvoja regiónu vrátane podpory socialnej inklúzie, zamestnanosti a rozvoja partnerstiev medzi RSP, samosprávou a neziskovým sektorom. Obsahuje akčný plán, analytickú a finančno - realizačnú časť – dôležitý nástroj na čerpanie eurofondov na sociálne projekty, vrátane sociálnych podnikov.

Stratégia Bratislava SMART Región

Dokument sa zameriava na rozvoj verejnej správy podľa SMART princípov (inteligentná, udržateľná, inkluzívna) a zahŕňa sociálnu inklúziu ako kľúčovú prioritnú oblasť. Podporuje zapojenie RSP najmä v projektoch, ktoré zlepšujú dostupnosť služieb pre znevýhodnené skupiny.

Bratislava 2030 – City Development Plan 2022–2030

Mestský strategický plán s jasným zameraním aj na ekonomický a sociálny rozvoj, vrátane opatrení zameraných na rovnosť, inklúziu a príležitosti pre znevýhodnených obyvateľov. Obsahuje akčné kroky pre podporu začleňovania prostredníctvom partnerstiev, vzdelávania a aktívnej participácie tretieho sektora.

Komunitný plán sociálnych služieb Bratislavy 2023–2030

Vypracovaný v rámci komunitného plánovania, tento dokument definuje opatrenia na zlepšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb vrátane tých poskytovaných RSP. Je napojený na Bratislava 2030 a Mestskú bytovú politiku, čo posilňuje jeho implementačný potenciál v kontexte sociálnej ekonomiky.

Operačný program IROP pre Bratislavský kraj (2014–2023)

Aj keď je už v záverečnej fáze, tento program podporuje teritoriálnu kohéziu, vrátane opatrení zmiernujúcich sociálne nerovnosti – prispieva k infraštruktúre, službám a zamestnanosti. Konkrétne projekty v rámci Bratislavy napríklad zlepšujú dostupnosť, čo môžu využívať aj RSP pri rozvoji svojich aktivít.

Kľúčoví aktéri a partneri sociálnej ekonomiky v danom kraji

Sociálna ekonomika v Bratislavskom samosprávnom kraji (BSK) sa rozvíja vďaka spolupráci viacerých kľúčových aktérov, ktorí pôsobia v oblasti verejného sektora, tretieho sektora, podnikateľského prostredia i odborného poradenstva. Každý z týchto partnerov zohráva dôležitú úlohu pri vytváraní podmienok pre vznik a udržateľnosť registrovaných sociálnych podnikov (RSP), najmä v oblasti zamestnávania znevýhodnených osôb, sociálnej inklúzie a regionálneho rozvoja.

1. Verejný sektor a samospráva

- **Bratislavský samosprávny kraj** – zohráva strategickú a koordinačnú úlohu pri podpore regionálneho rozvoja, vrátane podpory sociálnych podnikov v rámci strategických dokumentov (napr. PHRSR, komunitný plán sociálnych služieb).
- **Mestá a obce** – sú potenciálnymi zriaďovateľmi obecných sociálnych podnikov a zároveň dôležitými partnermi pri využívaní verejných zákaziek či prenájmov priestorov pre RSP.
- **Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny** – poskytujú kľúčové formy podpory pre integračné podniky (napr. vyrovnávací príspevok, odborné poradenstvo, sprostredkovanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie).

2. Regionálne centrá sociálnej ekonomiky v Trnave a v Nitre

RC SE Trnava, ktoré má v správe aj Bratislavský kraj, je hlavným kontaktným miestom pre poradenstvo a sprevádzanie záujemcov a existujúcich RSP. RC SE Nitra, ktoré má v správe aj existujúce sociálne podniky so štatútom RSP za Bratislavský kraj.

3. Tretí sektor a mimovládne organizácie

- **Neziskové organizácie, občianske združenia a nadácie** (napr. Slovenská humanitná rada, Dobrý dom, Depaul Slovensko a iné) – pôsobia ako nositelia sociálneho podnikania najmä v oblasti služieb pre zraniteľné skupiny, zamestnávania osôb bez domova či osôb so zdravotným postihnutím.
- Tieto organizácie majú potenciál transformovať niektoré svoje aktivity do podoby RSP, ak dôjde k legislatívnemu zosúladieniu so zákonom o sociálnych službách.

4. Odborné inštitúcie a akademická sféra

- **Inštitút pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím** – pripravovaná spolupráca v oblasti integrácie znevýhodnených osôb do pracovného procesu v sociálnych podnikoch.
- **Vysoké školy a výskumné pracoviská (napr. Univerzita Komenského, Ekonomická univerzita v Bratislave)** – výskum, analýzy a vzdelávanie v oblasti sociálnej ekonomiky, podpora inovácií a prepojenie teórie s praxou.

5. Súkromný sektor a podnikatelia

- Súkromné obchodné spoločnosti, ktoré získali štatút RSP, predstavujú dôležitý pilier udržateľného a ekonomicky životaschopného sociálneho podnikania.

Zhodnotenie ekosystému sociálneho podnikania v danom kraji a trendy jeho rozvoja

V hospodárstve Bratislavského kraja sú zastúpené všetky sektory založené na tradičnej priemyselnej výrobe tovarov. Medzi najdôležitejšie odvetvia priemyslu patrí chemický priemysel, automobilový priemysel, strojárstvo, elektrotechnický a potravinársky priemysel. V poslednom období sa región Bratislava vyvinul na európske centrum automobilového priemyslu, ktorý prispieva 30% k celoslovenskému vývozu. V rámci prebiehajúcich štrukturálnych zmien v hospodárstve regiónu rastie význam terciárneho sektora najmä v oblasti obchodu a služieb, bankovníctva a poisťovníctva. Bratislavský kraj dlhodobo vykazuje najnižšiu mieru nezamestnanosti spomedzi všetkých krajov SR a dosiahnutá výška priemernej nominálnej mesačnej mzdy je nad úrovňou celoštátnej priemernej mesačnej mzdy.

V Bratislavskom kraji bolo registrovaných približne 12 565 uchádzačov o zamestnanie, z toho 2 115 bolo dlhodobo nezamestnaných (> 12 mesiacov) Bratislavský kraj sa skladá zo 4 okresov (Malacky, Pezinok, Senec a mesto Bratislava rozdelené na I–V). Údaje o nezamestnanosti podľa okresov sú nasledovné:

Okres Bratislava (I–V): predstavuje najnižšiu nezamestnanosť v rámci SR, pod 2,7 %. Okresy Malacky, Pezinok, Senec: patria medzi okresy s najnižšou nezamestnanosťou na západnom Slovensku, každoročne pod 4 % .

Uvedená situácia výrazne ovplyvňuje zadefinovanie spoločenského problému a potreby podpory zamestnanosti v tomto regióne. Sociálne podnikanie v oblasti podpory zamestnávania, teda integračných podnikov by sa malo sústrediť na riešenie problémov špecifických skupín ľudí. Nízka miera nezamestnanosti v BSK predstavuje výzvu pre sociálne podniky, pretože znevýhodnení uchádzači o zamestnanie sú pomerne vzácni. Dlhodobo nezamestnaní tvoria približne 20 % z celkového počtu nezamestnaných v kraji a predstavujú kľúčovú cieľovú skupinu pre sociálnu ekonomiku.

Bratislavský kraj má nízky podiel obecných sociálnych podnikov. Našou víziou je preto zamerať pozornosť na rozvoj sociálneho podnikania v mestách a obciach a prostredníctvom neho podporiť regionálny rozvoj tam, kde zostáva nevyužitý potenciál. Ako príklad môžeme uviesť okres Malacky, v ktorom zatiaľ nebol založený žiadny sociálny podnik.

Činnosť sociálnych podnikov v Bratislavskom kraji je veľmi rôznorodá a zároveň veľmi ojedinelá. Medzi podnikmi nachádzajúcimi sa v Bratislavskom kraji nájdeme sociálne podniky ktoré sa venujú spracovávaniu kakaa, podpore umelcov s hendikepom, salónu krásy, geodézii, vývoju didaktických pomôcok, kvetinarstvu, servisu bicyklov, poskytovaniu finančných prostriedkov subjektom sociálnej ekonomiky a mnohé ďalšie.

Väčšina podnikov sa v roku 2024 udržala v konkurenčnom prostredí a podnikali i naďalej, v niektorých prípadoch RSP zmenili/rozšírili svoje podnikateľské ciele a činnosti. Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že väčšina sociálnych podnikov v Bratislavskom kraji je udržateľných a konkurencieschopných. Počas roka 2024 jeden RSP v správe RC SE NR vrátil štatút.

Všetky sociálne podniky, ktoré vznikli v BSK v roku 2024, sú integračné podniky. Tento trend je zrejмый aj v nadchádzajúcom období, ktoré aktuálne sledujeme. O typy všeobecných podnikov v kraji nie je príliš veľký záujem. Momentálne tu pôsobí iba jeden čisto všeobecný sociálny podnik a 1 všeobecný sociálny podnik, ktorý je zároveň aj integračným - čo môže byť spôsobené aj tým, že podmienky preukazovania PSV pre všeobecný sociálny podnik, sú ťažko definovateľné a preukázateľné. Čo sa týka veľkosti podnikov, najviac je v kraji zastúpených mikro a malých podnikov; stredných podnikov je najmenej.

Analýza potenciálu kraja pre sociálne podnikanie

1. Ekonomické prostredie a pracovný trh

Bratislavský kraj je najrozvinutejším regiónom Slovenska s najvyšším podielom HDP na obyvateľa. Vďaka silnej ekonomike, širokej škále odvetví a aktívnemu trhu práce je región veľmi atraktívny pre rozvoj rôznych foriem podnikania vrátane sociálneho.

Kraj dlhodobo vykazuje najnižšiu mieru nezamestnanosti na Slovensku, čo znamená, že konkurencia na trhu práce je vysoká. To predstavuje výzvu pre sociálne podniky, ktoré sa zameriavajú najmä na zamestnávanie znevýhodnených skupín. Títo uchádzači sú tu pomerne vzácni, čo vyžaduje od sociálnych podnikov inovácie v oblasti pracovných podmienok a benefitov na prilákanie a udržanie zamestnancov. Dlhodobá nezamestnanosť predstavuje približne 20 % z celkového počtu nezamestnaných, čo vytvára dôležitú cieľovú skupinu pre integračné podniky.

2. Sociálne a demografické faktory

Bratislavský kraj je najhustejšie obývaným regiónom, s rozmanitou populáciou a vysokou koncentráciou vzdelaných ľudí, čo vytvára priaznivé podmienky pre vznik a rozvoj sociálnych podnikov. Vysoký podiel mladých a aktívnych ľudí zároveň znamená väčší potenciál pre inovatívne projekty so spoločenským dopadom.

3. Podpora a infraštruktúra

V BSK pôsobí niekoľko inštitúcií a organizácií, ktoré aktívne podporujú sociálne podnikanie – napríklad regionálne centrá sociálnej ekonomiky, neziskové organizácie, univerzity a verejné úrady. Existuje tiež potenciál pre rozšírenie spolupráce medzi týmito aktérmi, čo môže prispieť k efektívnejšej podpore sociálnych podnikov.

Výzvy:

- Nízka miera nezamestnanosti znamená menší počet dostupných znevýhodnených uchádzačov o prácu.
- Vyššie náklady na pracovnú silu a život v kraji môžu znižovať konkurencieschopnosť sociálnych podnikov.
- Nárast cien a nákladov vo všetkých oblastiach života a pokles reálnych miezd v dôsledku inflácie.
- Legislatívne zmeny - neistota ohľadom výkladu zákona o sociálnej ekonomike.

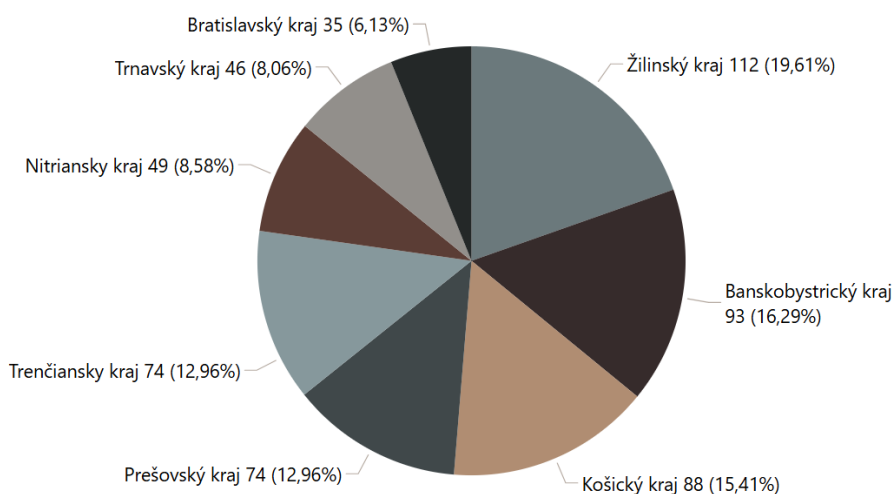
Príležitosti:

- Vysoký ekonomický potenciál a rozmanitosť odvetví umožňuje rozvoj rôznych typov sociálnych podnikov (výroba, služby, IT, kreativita).
- Významná koncentrácia vzdelaných ľudí a podpora inovácií môže viesť k moderným a efektívnym modelom sociálneho podnikania.
- Program Slovensko 2021-2027 a Plán obnovy, ako priamy finančný nástroj pre vznik a rozvoj sociálnych podnikov
- Podpora verejných a súkromných partnerov, ako aj dostupnosť fondov zameraných na sociálnu ekonomiku a integráciu znevýhodnených skupín.

RSP v kraji sú ekonomicky udržateľné a poskytujú sociálne prospešné služby tak, ako sa k tomu zaviazali v štatúte RSP. Dôraz na kvalitný koncept sociálneho podniku, požiadavky na splnenie podmienok pre priznanie štatútu RSP, náročný proces registrácie a administratívna náročnosť po udelení štatútu RSP sú dôvodmi pozvoľnejšieho rastu počtu RSP.

2.2. SÚČASNÁ SITUÁCIA V SOCIÁLNO M PODNIKANÍ V DANOM KRAJI

Graf č. 1: Počet RSP v jednotlivých krajoch SR k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

V grafe č. 1 sú znázornené počty registrovaných sociálnych podnikov (RSP) v jednotlivých krajoch Slovenska. V Bratislavskom kraji je 35, čo predstavuje najnižší počet RSP medzi všetkými kraji.

Pozícia BSK ako hospodársky najrozvinutejšieho regiónu Slovenska, ktorý sa vyznačuje aj najnižšou mierou nezamestnanosti, je špecifická. Podnikatelia so sídlom v BSK čelia skôr problémom so získavaním a udrzaním si zamestnancov.

Graf č. 2 : Počet RSP podľa druhu v danom kraji k 31.12.2024

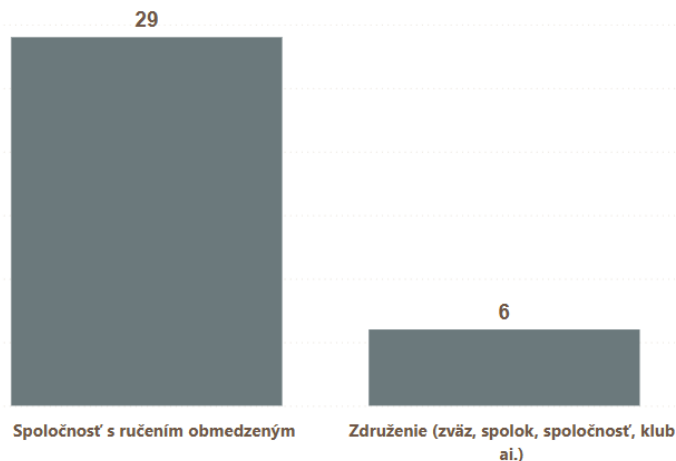

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

V rámci BSK najvyšší počet registrovaných sociálnych podnikov predstavujú integračné RSP v počte 33 (Graf č.2). V kraji pôsobí jeden podnik so štatútom integračného aj všeobecného registrovaného sociálneho podniku a jeden všeobecný sociálny podnik.

V Bratislavskom kraji existuje mnoho podnikov, ktoré sa venujú spoločensky zodpovednému podnikaniu s dopadom v rôznych oblastiach, no motivácia k získaniu štatútu RSP v súčasnosti nie je tak výrazná ako pri integračných podnikoch. Aktuálne sa ako problém pri procese získania štatútu všeobecného RSP javí aj určenie merateľného ukazovateľa pozitívneho sociálneho vplyvu.

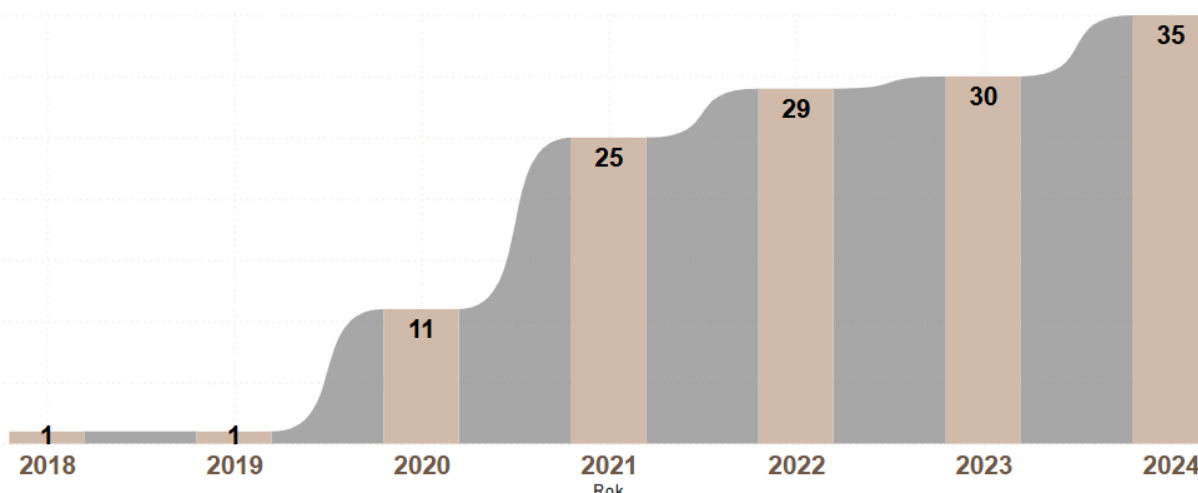
Graf č. 3 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Zákon 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch umožňuje získanie štatútu rôznymi právnymi formami. Z Grafu č. 3 vyplýva, že v našom kraji tvoria najväčší podiel spoločnosti s ručením obmedzeným, v počte 29. Spoločnosť s ručením obmedzeným má medzi RSP najväčšie zastúpenie, nakoľko je to najčastejšia a najjednoduchšia forma podnikania na Slovensku. Ďalšou skupinou sú subjekty neziskového sektora, združenia, ktoré predstavujú počet 6. Iné právne formy v BSK štatút RSP nezískali.

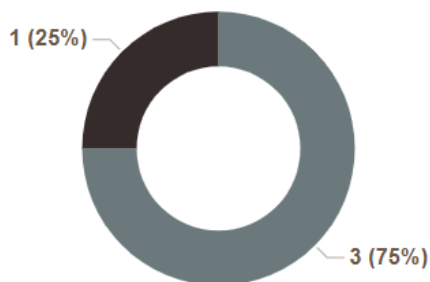
Graf č. 4: Vývoj počtu vzniknutých RSP v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Ako môžeme vidieť na Grafe č. 4, vývoj počtu registrovaných sociálnych podnikov v Bratislavskom kraji je kontinuálny. Od roku 2019 sme zaznamenali vzrast krivky smerom hore. K dátumu 31.12.2024 máme registrovaných 35 podnikov. Najvyšší nárast sme zaznamenali v rokoch 2020 a 2021, kedy vzniklo v priebehu dvoch rokov 25 RSP. V súčasnosti sa rast počtu podnikov s priznaným štatútom RSP ustálil, v roku 2024 pribudlo do registra SP 5 podnikov.

Graf č. 5 : Počet RSP podľa právnej subjektivity v danom kraji vzniknutých v roku 2024

Právna forma ● Spoločnosť s ručením obmedzeným ● Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)

Zdroj: Register sociálnych podnikov MPSVR SR

Ako môžeme vidieť na Grafe č.5 v roku 2024 pribudli do registra sociálnych podnikov 4 RSP. Z uvedeného počtu boli 3 RSP spoločnosti s ručením obmedzeným. Do registra sociálnych podnikov pribudlo jedno občianske združenie. Zároveň môžeme konštatovať, že v roku 2024 sa rozhodol vrátiť štatút jeden RSP Permal s.r.o. (Tabuľka č.6)

Tab. č. 6 Zoznam RSP so zrušeným/vráteným štatútom RSP k 31.12.2024 a dôvody zrušenia/vrátenia štatútu (len za rok 2024, nie sumárne)

Názov subjektu	zrušený/vrátený štatút RSP	Druh RSP	Dôvod zrušenia/vrátenia štatútu
PERMAL, s. r. o.	zánik štatútu - vrátením	Integračný podnik	Vrátením - RSP nebolo úspešné v zákazkách VO o ktoré sa uchádzal (nedostatok zákaziek)

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II – RC SE

Tab. č. 7 Prehľad zamestnancov v RSP v SR podľa krajov k 31.12.2024

Samosprávny kraj	Počet zamestnancov v podniku	z toho znevýhodnení	z toho zraniteľní	z toho zdravotne znevýhodnení	uznaná za invalidnú	lekársky posudok
Banskobystrický SK	1541	110	3	949	827	122
Bratislavský SK	420	7	5	283	249	34
Košický SK	1367	177	4	687	598	89
Nitriansky SK	549	61	5	335	281	54
Prešovský SK	790	176	0	354	301	53
Trenčiansky SK	1008	21	7	593	501	92
Trnavský SK	505	17	4	343	307	36
Žilinský SK	1644	30	5	1111	886	225
Celkom	7824	599	33	4657	3952	705

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

K 31.12.2024 bolo v Bratislavskom kraji evidovaných 420 zamestnancov, z ktorých 7 bolo znevýhodnených, 5 zraniteľných a 283 zdravotne znevýhodnených. 501 osôb bolo uznaných za invalidnú a 92 majú lekársky posudok.

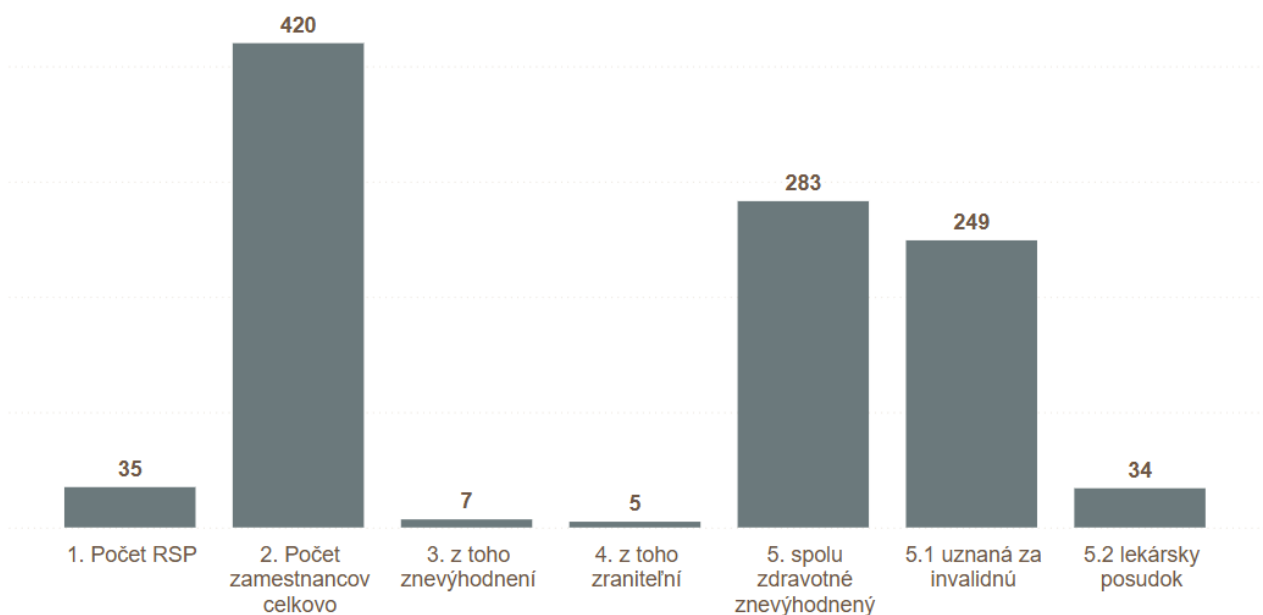
Tab. č. 8 Prehľad zamestnancov v RSP v danom kraji podľa právnej subjektivity podnikov k 31.12.2024

Popis	RSP v NSK podľa právnej subjektivity					Spolu
	OZ	NO	FO	OS	Družstvo	
Počet RSP	6	0	0	29	0	35
Počet zamestnancov celkom	74	0	0	346	0	420
z toho znevýhodnení	2	0	0	5	0	7
z toho zraniteľní	2	0	0	3	0	5
z toho zdravotne znevýhodnení	51	0	0	232	0	283
uznaná za invalidnú	50	0	0	199	0	249
lekársky posudok	1	0	0	33	0	34

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

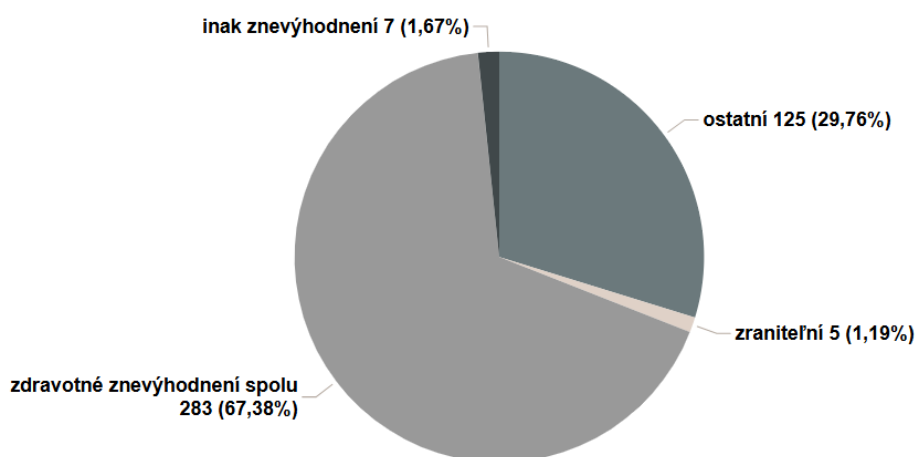
Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že v Bratislavskom kraji evidujeme z celkového počtu 35 RSP 6 občianskych združení a zvyšných 29 je právnických osôb.

Graf č. 6: Prehľad o počte zamestnancov RSP v danom kraji k 31.12.2024

Zdroj: Štatistika MPSVR SR

Graf č. 7: Prehľad o počte ZnO a ZrO v RSP v danom kraji k 31.12.2024

Graf č. 7 znázorňuje percentuálny podiel znevýhodnených a zraniteľných osôb v kraji, pričom jednotlivé skupiny sú rozdelené podľa rôznych kritérií. Najväčšiu skupinu tvoria zdravotné znevýhodnení jednotlivci, ktorí sú zamestnanci so zdravotným postihnutím. Do tejto skupiny patria osoby, ktoré majú lekárske posudky alebo im bola uznaná invalidita. Najmenšou skupinou sú zraniteľné osoby.

Tab. č. 9 Využívanie vybraných nástrojov priamej a nepriamej podpory sociálneho podnikania v danom kraji v roku 2024

Nástroj priamej/nepriamej formy podpory ¹	Počet RSP	Počet dohôd	Počet prac. miest	Počet predaných poukážok		Celková výška schváleného príspevku/EUR
				modré	ružové	
Znížená DPH	14					
Úľavu na dani z príjmu	10					
Vyrovňavacie príspevky §19b		83	356			4632871,38 €
Umiestňovacie príspevky §19a	0					
Investičná pomoc ²	0					
Servisné poukážky ³	0					
Výnimky zo zákona o VO	5					
Predaj/prenájom nehnuteľnosti za nižšiu cenu ako je ZO	0					

Zdroj: Vlastný zdroj - Metodické štatistické zisťovanie údajov o RSP a štatistika MPSVR SR

Skúsenosť s využívaním jednotlivých finančných a nefinančných nástrojov podpory v kraji

Veľká časť RSP v Bratislavskom kraji je poberateľom vyrovnávacieho príspevku podľa § 19b zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. V súčasnosti ide o jedinú formu priamej finančnej podpory pre RSP. Čerpanie finančných prostriedkov vo forme dodatočných nákladov pre integračné podniky je v BSK pomerne nízke. Medzi RSP pôsobiacimi v BSK neevidujeme žiadny, ktorý by využíval podporu vo forme umiestňovacích príspevkov. Tento stav súvisí najmä s tým, že v kraji nepôsobí žiadny výlučne tranzitný integračný podnik.

V BSK žiaden sociálny podnik nevyužíva možnosť platby servisnými poukážkami. Väčšina RSP v kraji využíva aj zníženú sadzbu DPH a daňovú úľavu, v prípade kladného hospodárskeho výsledku.

¹ Údaje o zníženej DPH, úľave na dani z príjmu za rok 2022, výnimkách zo zákona o VO a predaji/prenájme za nižšiu cenu ako je znalecký odhad nie sú verifikované, vychádzajú z informácií poskytnutých od RSP.

² RSP, ktoré majú podpísanú dohodu o poskytnutí NFP v rámci projektu NP IPSP v roku 2022.

³ Celková výška schváleného príspevku vyjadruje celkový príspevok za predané poukážky vo výške á 3,00 EUR pri modrých poukážkach a á 5,00 EUR pri ružových poukážkach.

Tab. č 11. Spolupráca RC SE s inými organizáciami pri poskytovaní informácií a poradenstva a sieťovanie, spolupráca s vysokými a strednými školami, spolupráca v rámci memoránd aj mimo nich v roku 2024

Názov organizácie	Popis spolupráce
Úrady práce v BSK	konzultácie k aplikácii zákona o SE, k vyplácaniu jednotlivých príspevkov pre RSP, podpora pre RSP z iných výziev a zdrojov, výmena skúseností z aplikačnej praxe
BSK	schválený dokument Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja do roku 2030, začlenenie témy regionálnych sociálnych podnikov a sociálneho podnikania do strategických dokumentov BSK

Zdroj: Vlastný zdroj NP ISE II

3. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE VO VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH PODNIKOCH V DANOM KRAJI

Bol raz jeden človek

Právna forma: občianske združenie

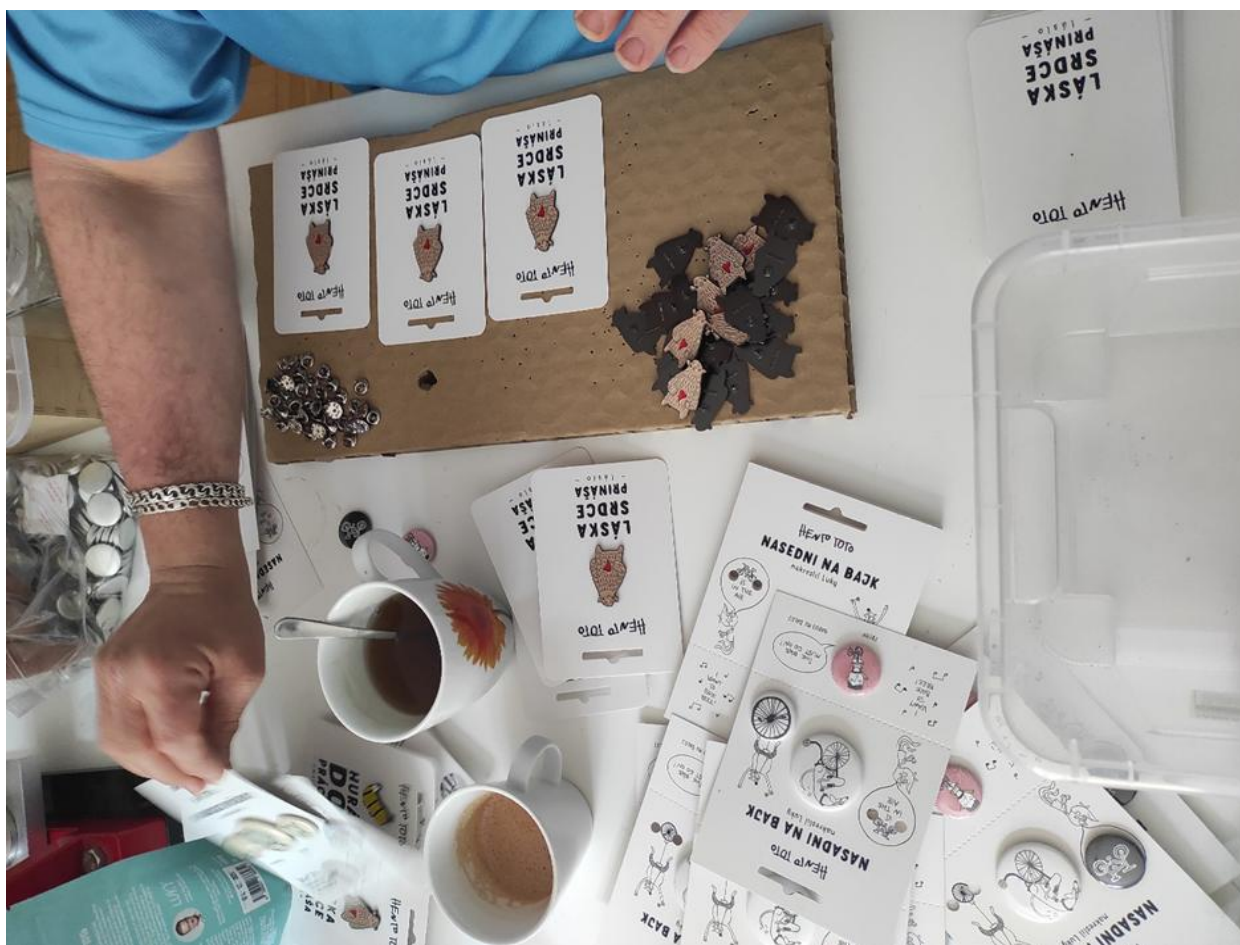
Typ registrovaného SP: integračný podnik

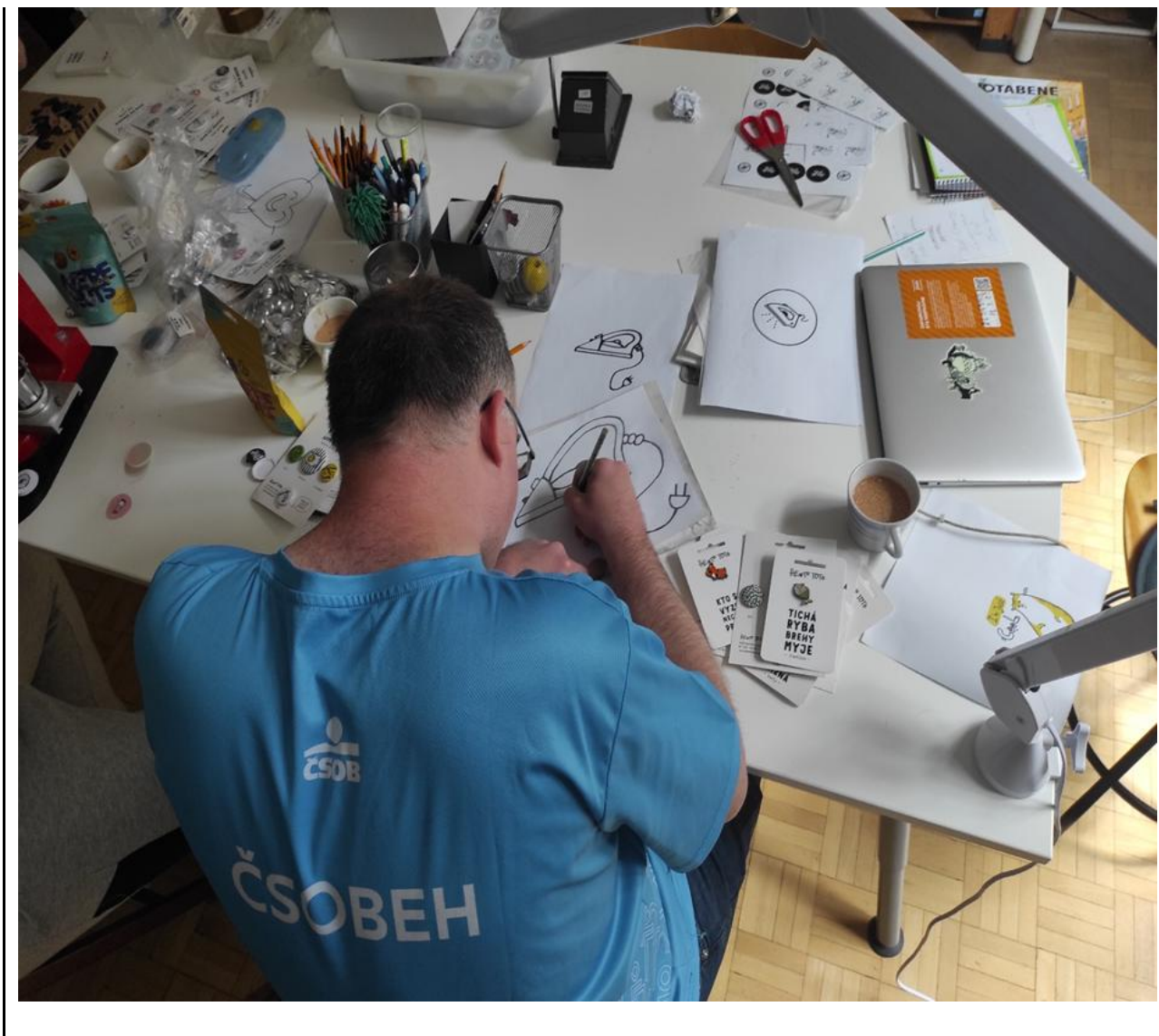
Oblasť podnikania: príprava grafiky a grafické práce (tvorba kresieb a ilustrácií ako sú etikety, obaly, printy, pozvánky, plagáty i.), produktová tvorba (aplikácia vlastných dizajnov na rôzne druhy produktov a materiálov ako sú napr. brošne, odznaky, pohľadnice, tašky, tričká a i.), digitálna a produktová zákazková tvorba

Región: okres Bratislava

Začiatok činnosti: 26.10.2006

Dátum registrácie SP: 21.1.2022

Zakladateľmi a zároveň štatutármi občianskeho združenia a neskôr registrovaného sociálneho podniku sú Helena Kusá a Róbert Oreský, ktorí neustále hľadajú nové spôsoby rozvoja osobnosti ľudí s mentálnym postihnutím a priniesli inovatívny prístup k pracovnému zaradeniu ľudí s mentálnym postihnutím na trh práce.

Občianske združenie „*Bol raz jeden človek*“ je integračný podnik, ktoré získalo štatút v roku 2022. Sú kreatívne grafické štúdio založené pre kolegov s mentálnym postihnutím, vychádzajúc z ich potrieb a záujmov. Tie spoločne rozvíjali viac ako 10 rokov v rámci pracovno-terapeutických aktivít a výsledkom tejto práce je, že zo záľuby v umeleckých aktivitách sa stalo platené zamestnanie a z kamarátov sa stali kolegovia-kresliči. Prácu kresličov dopĺňajú profesionáli z rôznych oblastí, a preto sú výstupy z tvorby originálne a kvalitné. Snažia sa rúcať stereotypné predstavy a predsudky verejnosti o ľuďoch s mentálnym postihnutím, ktorí boli a sú najťažšie zamestnateľnou skupinou na trhu práce.

Špecifikom tohto sociálneho podniku je tiež skutočnosť, že dávajú priestor na profesionálne uplatnenie aj ľuďom s iným druhom znevýhodnení. Snažia sa objaviť a podporiť v každom to najlepšie.

Ich produktom je kresba s nenapodobiteľným rukopisom kresličov s mentálnym postihnutím a jej aplikácia na rôzne produkty, ktorá je v zásade bez hraníc. Tvoria jedinečné produkty na zakazku podľa preferencií a potrieb zákazníka.

Svoju vlastnú tvorbu ponúkajú pod značkou Hento Toto v podobe brošní, odznakov, tričiek, ponožiek, tašiek, pohľadníc, čokolád, tetovačiek, nálepiek a podobne. Nájdete ich na stránke www.hentototo.sk.

Obecné služby Boldog, s.r.o.

Právna forma: spoločnosť s ručením obmedzeným

Typ registrovaného SP: integračný podnik

Oblasť podnikania: čistiace a upratovacie služby, úprava a údržba záhrad, orez stromov, spracovanie dreveného odpadu, služby v oblasti dopravy a prepravy osôb

Región: okres Senec

Začiatok činnosti: 24.10.2023

Dátum registrácie SP: 24.10.2023

V roku 2023 sa v spolupráci s Regionálnym centrom sociálnej ekonomiky Bratislava podarilo založiť Obecné služby Boldog, s.r.o. Hlavnou motiváciou bolo pomôcť väčšiemu okruhu ľudí, akokoľvek spojených s obcou Boldog. V tom čase mala obec necelých 500 obyvateľov, z čoho bolo 29 obyvateľov, ktorí spadali do kategórie znevýhodnených osôb. Väčšina z nich bola rodinnými príslušníkmi chránená od vonkajšieho sveta. Mnoho z oslovených potenciálnych zamestnancov podniku však bolo skeptických a malo obavy. Aj napriek tomu sa postupne našlo 10 ľudí, ktorí sa rozhodli, že skúsia pracovať v sociálnom podniku.

V súčasnosti v sociálnom podniku pracuje 6 zdravotne znevýhodnených, z toho dvaja bývajú v neďalekom Senci. Každý z nich má však inú formu znevýhodnenia – od Downovho syndómu, cez schizofréniu, prekonanej leukémie (s následkami), zdravotný stav po nehode, až po potravinovú intoleranciu. Podarilo sa im vytvoriť istú formu komunity, v ktorej kvalitne pracujú ľudia, ktorí buď boli alebo smerovali na okraj spoločnosti, ktorá ich častokrát nevníma ako „chorých“ ale skôr ako „čudákov“.

Jedným z príkladov je zamestnanec Róbert. Zamestnali ho začiatkom roka 2024 ako klienta zariadenia Betánia n.o. Senec. Práve tu ich zaujal proces deinštitucionalizácie, v rámci ktorého vedú pracovníci klientov zariadenia do nezávislejšieho života. Jedným z krokov, smerujúcich k tomuto stavu je mať vlastné zamestnanie. Róbert vo veku 52 rokov má prvýkrát riadne zamestnanie. Podľa riaditeľky p. Šuranovej, s ktorou aktívne komunikujú, Robo bol klient, ktorý po strate oboch rodičov skončil v ich zariadení a nemal veľmi dobrú perspektívu. Už po pol roku aktívnej spolupráce sa však dostavili pozitívne výsledky. Robo našiel, podľa slov pani riaditeľky, zmysel života aj určitú formu perspektívy a už sám seba nepokladá za „stratený prípad“. Chodí do práce rád, stretáva sa s ľuďmi, v obci ho poznajú a zdravia. Nepatrí už výlučne do okruhu ľudí, ktorí sú s ním v Betánii, ale patrí do plnohodnotnej spoločnosti rôznych ľudí – a toto si uvedomuje.

Ďalším príkladom je Dean. Mladý muž, trpiaci schizofréniou, ktorý je klientom DSS Integra, pracovisko Senec. Prišiel k nim tiež tento rok. Jeho stav a návyky sa významne zlepšili. V sociálnom podniku našiel zázemie, získal pracovné návyky. Naučil sa nakladať s „vreckovým“, pýta sa medzi ľuďmi. Opäť človek, ktorého spoločnosť bez poznania odčlenila niekde na okraj, ale s jemným „postrčením“ a stabilnou prácou sa jeho stav zlepšil a nemusí už podstupovať tak agresívnu liečbu.

Iným príkladom je Natálka. Mladá žena s Downovým syndrómom, ktorá po skončení školy zostávala celé dni doma, prípadne u babky. Pracuje v sociálnom podniku od založenia spoločnosti. Predtým utiahnuté a nesmelé dievča ktoré na spoločnom posedení koncom minulého roka už nesedelo pri mamine, ale medzi svojimi kolegami. Aj vďaka týmto pár príkladom sa prebudil záujem o prácu v sociálnom podniku, postupne opadávajú obavy možných budúcich zamestnancov či už

z obce, alebo ďalších klientov Betánie n.o. alebo Integra, ktorí už avizovali záujem svojich klientov o prácu a túto myšlienku vzhľadom k dosiahnutým výsledkom podporujú.

Obecné služby Boldog, s.r.o. ponúka širší záber služieb. Od čistiacich a upratovacích prác, aj úpravu a údržbu záhrad, orez stromov, spracovanie dreveného odpadu a služby v oblasti dopravy a prepravy osôb. V budúcnosti plánujú rozšíriť aktivity aj o pestovateľskú činnosť a výrobu štiepky/peliet.

Svojou činnosťou prispievajú k zlepšeniu spoločenského postavenia svojich zamestnancov z radov znevýhodnených a zraniteľných skupín, ich zapojeniu do spoločenského a pracovného života. Zároveň svojou činnosťou napomáhajú zlepšovať životné podmienky obyvateľov obce Boldog a rozsah poskytovaných služieb.

Majolika-R, s. r. o.

Právna forma: spoločnosť s ručením obmedzeným Typ registrovaného SP: integračný Oblasť podnikania: výroba keramiky a gastronómia Región: okres Pezinok Začiatok činnosti: 19.2.2021 Dátum registrácie: 9.4.2021
--

Sociálny podnik Majolika-R, s. r. o., vedený Renátou Hermysovou, je výnimočným príkladom spojenia remeselnej tradície, sociálneho citenia a osobnej obetavosti. S viac než 30-ročnou históriou sa podnik venuje výrobe tradičnej slovenskej ľudovej majoliky, ktorú zachováva ako živé kultúrne dedičstvo národa. Už od roku 2011, ešte ako chránená dielňa, aktívne zamestnáva ľudí so zdravotným znevýhodnením, a to aj s ťažkými diagnózami ako schizofrénia či demencia. V roku 2021 sa firma transformovala na registrovaný sociálny podnik. Integrácia prebieha s pomocou pracovných asistentov, pričom dôraz sa kladie na individuálny prístup, rešpekt a dôstojnosť. Zamestnanci dostávajú plnohodnotnú mzdu a ich radosť z každého pokroku je dôkazom zmysluplnosti tejto práce.

Aj keď keramická výroba a predaj zostávajú hlavným pilierom činnosti, ukázalo sa, že iba príjmy z keramiky nedokážu zabezpečiť ekonomickú udržateľnosť podniku, najmä počas krízových období, ako bola pandémia COVID-19.

Ako reakcia na túto situáciu vznikla gastro prevádzka Sladká bodka – pôvodne v podobe pojazdných gastro stánkov s ponukou obľúbených bubble waffle. Tento koncept sa však nestretol s veľkým záujmom verejnosti, a preto sa podnik rozhodol otvoriť kamennú prevádzku v OC Nivy v Bratislave.

Názov Sladká bodka symbolicky spája dve línie činnosti sociálneho podniku – sladké pochúťky v gastronómii a bodkovanú vintage keramiku, ktorú zamestnanci Majoliky-R vyrábajú s precíznosťou a citom pre detail. Hoci výroba keramiky a prevádzka gastro podniku prebiehajú v oddelených priestoroch, prepája ich spoločný cieľ – vytvárať dôstojné pracovné príležitosti pre znevýhodnené osoby.

ZOZNAM ZDROJOV:

- Zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch
- Štatistický úrad SR - www.statistics.sk
- Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava - <https://www.upsvr.gov.sk/>
- Trenčiansky samosprávny kraj - <https://bratislavskykraj.sk/>
- MPSVR SR
- Register sociálnych podnikov - MPSVR SR